

Waargenomen Competentie en *Achievement Goals* in Mannelijke en Vrouwelijke Wedstrijdsporters

Nicole Boerema

Studentnummer: S4012488

Afdeling Psychologie, Rijksuniversiteit Groningen

PSB3A-BT15: Bachelor These

Supervisor: Nico W. Van Yperen

Tweede beoordelaar: Mark Schuls

In samenwerking met: Julia Pullens, Mandy Overgoor, Muriël Bontekoning, Esther Broenink, en
Jelle Stegeman

26 Januari 2022

Abstract

Physical exercise is conducive to physical and mental health. It is therefore important to know more about what motivates people to exercise. An important source of autonomous motivation is perceived competence. The question here is why people feel competent. From the achievement goal approach, there are three goal-oriented achievement goals that are central to this study: task-oriented, self-oriented and other-oriented goals. It was hypothesized that all three are related to perceived competence, and that there may be differences between men and women in this regard. Competitive athletes (46 men and 44 women with a mean age of 27.32 years) were recruited through various social media channels. Contrary to expectations, no significant differences were found between male and female competitive athletes in terms of perceived competence and strength of target achievement goals. However, the three aspirational achievement goals do correlate positively with perceived competence. In combination, the three achievement goals are not significant predictors, perhaps due to the strong correlations between them. For follow-up research, it is important to consider the interrelationships of the achievement goals. In addition, consideration could be given to including gender as an independent variable.

Keywords: achievement goals, perceived competence, gender

Samenvatting

Lichamelijke beweging is bevorderend voor de fysieke en mentale gezondheid. Het is daarom van belang om meer te weten over wat mensen motiveert om te sporten. Een belangrijke bron van autonome motivatie is waargenomen competentie. De vraag die hierbij gesteld wordt is waarom mensen zich competent voelen. Vanuit de *achievement goal* benadering zijn er drie streefgerichte *achievement goals* die centraal staan in dit onderzoek: taakgerichte, zelfgerichte- en andergerichte streefdoelen. Verondersteld werd dat die alle drie gerelateerd zijn aan waargenomen competentie, en dat er mogelijk verschillen zijn tussen mannen en vrouwen in dit opzicht. Er zijn wedstrijdporters (46 mannen en 44 vrouwen met een gemiddelde leeftijd van 27.32 jaar) geworven via verschillende sociale mediakanalen. In tegenstelling tot de verwachtingen zijn er geen significante verschillen gevonden tussen mannelijke en vrouwelijke wedstrijdporters wat betreft waargenomen competentie en sterkte van streefgerichte *achievement goals*. Wel hangen de drie streefgerichte *achievement goals* positief samen met waargenomen competentie. De drie *achievement goals* zijn in combinatie geen significante voorspellers, wellicht door de sterke onderlinge correlaties. Voor vervolgonderzoek is het van belang dat er rekening wordt gehouden met de onderlinge relaties van de *achievement goals*. Daarnaast kan overwogen worden om sekse als onafhankelijke variabele mee te nemen.

Trefwoorden: *achievement goals*, waargenomen competentie, sekse

Waargenomen Competentie en *Achievement Goals* in Mannelijke en Vrouwelijke Wedstrijdsporters

Sporten heeft een positief effect op zowel mentale als fysieke gezondheid (NOC*NSF, 2022). In de meta-analyse van de Greeff et al. (2018) zijn er verschillende voordelen van lichamelijke beweging gevonden namelijk: executieve functies, aandacht en academische prestaties (de Greeff et al., 2018). Om deze voordelen te kunnen benutten hebben mensen motivatie nodig om te sporten.

Motivatie kan gedefinieerd worden als de beweging om te handelen (Ryan & Moller, 2017). Motivatie speelt een belangrijke rol binnen het sporten en om te kunnen profiteren van de positieve effecten van lichamelijke beweging. Sporters zijn geïnteresseerd om een activiteit uit te voeren wanneer dit leidt tot meer competentie (Ryan & Moller, 2017). Een cruciaal aspect binnen sportmotivatie is competentie. Competent zijn is het bekwaam voelen in het produceren van de gewenste resultaten (Wilson & Rodgers, 2007). Het is juist van belang dat mensen waargenomen competentie ervaren omdat dit effect heeft op hun motivatie en welzijn (Brunet & Sabiston, 2009).

In competentie relevant gedrag staan de streefgerichte *achievement goals* centraal (Elliot & Hulleman, 2017). De streefgerichte *achievement goals* worden in de volgende paragraaf toegelicht. Vervolgens wordt er ingegaan op de sekseverschillen en het gebruik van verschillende *achievement goals*. Er is eerder onderzoek gedaan naar de samenhang tussen streefgerichte *achievement goals* en waargenomen competentie. Hieruit is gebleken dat er een positieve relatie is tussen de streefgerichte *achievement goals* en waargenomen competentie. Echter zijn er niet veel verschillende onderzoeken naar deze relatie gedaan. Daarom is het van belang om deze bevindingen opnieuw te testen. Daarnaast is er weinig onderzoek gedaan naar de streefgerichte *achievement goals* en waargenomen competentie in combinatie met sekseverschillen. Het is

daarom van belang om dit te onderzoeken, want dit kan een waardevolle toevoeging zijn in bijvoorbeeld het ontwikkelen van sportinterventies. Bij sportinterventies kan er dan rekening worden gehouden met het sekseverschil bij wedstrijdporters.

Streefgerichte *achievement goals*

In de *achievement goal* benadering worden op basis van het *3x2 achievement goal model* zes verschillende *achievement goals* onderscheiden (Elliot, Murayama & Pekrun, 2011). In dit model zijn de *achievement goals* streefgericht of vermijgend, waardoor er zes vormen van *achievement goals* ontstaan. Met betrekking tot de onderzoeksvraag worden alleen de streefgerichte *achievement goals* (streefdoelen) onderzocht. Hiervoor is gekozen omdat eerder onderzoek heeft aangetoond dat competentie en vermijdende *achievement goals* geen relatie tot elkaar hebben (Morris & Kavussanu, 2008). De nulresultaten voor waargenomen competentie in relatie tot vermijdende *achievement goals* suggereren dat er geen relatie is tussen beiden (Morris & Kavussanu, 2008).

Er zijn drie verschillende streefgerichte *achievement goals*. Taakgerichte streefdoelen verwijzen naar de absolute eisen van de taak, en worden vastgesteld door het op zichzelf of anderen gebaseerde doel op te splitsen in hanteerbare en een plan te maken om het te bereiken is het correct uitvoeren van de taak (van Yperen, 2022). Taakgerichte streefdoelen zijn gebaseerd op standaarden die inherent zijn aan de taak zelf. Daardoor krijgen sporters directe feedback voor de sportprestaties wat positief samenhangt met waargenomen competentie (Elliot & Hulleman, 2017). Zelfgerichte streefdoelen zijn gegrond in een intra-persoonlijke standaard, dat wil zeggen, verwijzend naar een vroegere versie van zichzelf (van Yperen, 2022). Andergerichte streefdoelen zijn gebaseerd op interpersoonlijke of normatieve standaarden zoals het winnen van een wedstrijd of competitie, of een bepaalde positie op een ranglijst (van Yperen, 2022). Bevindingen van eerdere studies zijn dat taakgerichte, zelfgerichte en andergerichte streefdoelen (Elliot et al.,

2011; Mascret et al., 2015; Morris & Kavussanu, 2008) positief samenhangen met waargenomen competentie. In het onderzoek van Elliot en McGregor (2001) is er een relatie tussen andergerichte streefdoelen en negatieve effecten gevonden. Binnen de andergerichte streefdoelen worden de prestaties van een ander centraal gezet. Negatieve effecten die gevonden zijn waren bijvoorbeeld zorgen om te falen en angst. Desondanks is het belangrijk om andergerichte streefdoelen mee te nemen in het onderzoek. Het gericht zijn op het beter presteren dan anderen is namelijk kenmerkend binnen het sportdomein (van Yperen & Leander, 2014). Hieruit volgt hypothese 1: alle drie de streefgerichte *achievement goals* hangen positief samen met waargenomen competentie.

Verschillen tussen mannen en vrouwen

In eerdere literatuur zijn er sekseverschillen gevonden in waargenomen competentie. In het onderzoek van Brunet en Sabiston (2009) rapporteerden mannen een hogere waargenomen competentie dan vrouwen. Dit is in overeenstemming met resultaten uit eerdere literatuur zoals Nien en Duda (2008). Ook recenter onderzoek van Butler en Hasenfatz (2017) heeft aangetoond dat mannen een hogere mate van waargenomen competentie ervaren. In het onderzoek van Butler (2014) wordt het sekseverschil in waargenomen competentie beschreven doormiddel van literatuuronderzoek in het onderwijs. In deze studie werd doormiddel van een meervoudige vragenlijst data verzameld van 450 Britse atleten. Butler (2014) suggereert dat mannen relatief meer gericht zijn op het behouden en beschermen van gunstige percepties van hun competentie, terwijl vrouwen meer de neiging hebben om te twifelen aan hun capaciteiten. Dit geldt ook voor mannelijke sporters, zij rapporteerden hogere waargenomen competentie dan vrouwelijke sporters dit doen (Nien & Duda, 2008). Hieruit volgt hypothese 2: in vergelijking met vrouwelijke wedstrijdssporters scoren mannelijke wedstrijdssporters hoger op waargenomen competentie.

Er is geen consensus in de literatuur over de samenhang tussen streefgerichte *achievement goals* en sekseverschillen. Hyde en Durik (2005) deden een meta-analyse waarin zij op basis van andere literatuur verschillende bevindingen bespreken. Het domein waarin een onderzoek plaatsvond was bepalend voor de uitkomst hiervan. Zo rapporteerden vrouwen hogere zelfgerichte streefdoelen op academisch gebied en rapporteerden mannen hogere zelfgerichte streefdoelen op het gebied van wiskunde (Hyde en Durik, 2005). De algemene conclusie van Hyde en Durik (2005) was dat er per domein verschillende resultaten kunnen worden gevonden wat betreft het gebruik tussen man en vrouw van streefgerichte *achievement goals*. Andere studies over sekseverschillen in zelfdoelen beargumenteren dat vrouwen meer taakgerichte en zelfgerichte streefdoelen hebben en minder andergerichte streefdoelen hebben dan mannen. Hieronder worden drie verschillende studies besproken die dit ondersteunen.

In de studie van Anderman en Young (1994) zijn individuele en klassikale verschillen in motivatie en strategiegebruik in de zesde en zevende klas van de middelbare school onderzocht. Doormiddel van vragen- en cijferlijsten is er data verzameld bij 678 deelnemers. Hieruit komt dat meisjes meer taakgerichte en zelfgerichte streefdoelen hebben en minder andergerichte streefdoelen hebben dan jongens.

In het onderzoek van Croson en Gneezy (2009) wordt er een overzicht gegeven van de literatuur over genderverschillen in economische experimenten. Hierin staan onder andere andergerichte streefdoelen centraal. Croson en Gneezy (2009) suggereren naar aanleiding van hun onderzoek dat mannen houden van competitie en dat zij vaak beter presteren in competitieve omgevingen, terwijl vrouwen reageren op competitie met ongemak, angst, en verminderde prestaties (Croson & Gneezy, 2009).

In het onderzoek van Peterson en Kaplan (2016) worden de sekseverschillen in het gebruik van streefgerichte *achievement goals* onderzocht. De steekproef bestaat uit 442

leerlingen uit de zevende klas (219 jongens en 223 meiden). Door een Bayesiaanse en een traditionele NHST-analyse worden de sekseverschillen in streefgerichte *achievement goals* weergegeven. Peterson en Kaplan beargumenteren dat jongens meer gebruik maken van andergerichte streefdoelen dan meiden. Meiden maakten daarentegen meer gebruik van taakgerichte en zelfgerichte streefdoelen.

Er is geen consensus in de literatuur over de samenhang tussen streefgerichte *achievement goals* en sekseverschillen. Toch is er een patroon in de bovenstaande studies, namelijk dat mannen meer andergerichte streefdoelen en vrouwen meer taakgerichte en zelfgerichte streefdoelen gebruiken. Hieruit volgt hypothese (3) in vergelijking met vrouwelijke wedstrijdssporters hebben mannelijke wedstrijdssporters sterkere andergerichte streefdoelen, maar zwakkere taakgerichte en zelfgerichte streefdoelen.

Waargenomen competentie, streefgerichte *achievement goals* en sekse

In het onderzoek van Nien en Duda (2008) is de relatie tussen *achievement goals*, waargenomen competentie en motivatie onderzocht. Doormiddel van een vragenlijst werd er data verzameld van 450 Britse mannelijke en vrouwelijke atleten. Er is alleen een positieve relatie gevonden tussen andergerichte streefdoelen en motivatie. Mogelijk wordt er meer waargenomen competentie ervaren omdat er door mannen gebruik gemaakt wordt van andergerichte streefdoelen. Vanuit de bovengenoemde literatuur is de verwachting dat er relaties bestaan tussen waargenomen competitie, streefgerichte *achievement goals* en sekse. In de huidige studie wordt onderzocht of waargenomen competentie beïnvloed wordt door het verschil in gebruik van streefgerichte *achievement goals* tussen mannelijke en vrouwelijke wedstrijdssporters. Hieruit volgt de hypothese (4) Het verschil in waargenomen competentie tussen mannelijke en vrouwelijke wedstrijdssporters kan worden verklaard door de sterkere andergerichte streefdoelen en zwakkere taakgerichte en zelfgerichte streefdoelen van mannelijke wedstrijdssporters in

vergelijking met vrouwelijke wedstrijdssporters.

Methode

Deelnemers

Er is gestart met een a priori G-power analyse (zie Tabel A1, in Appendix A) die gebaseerd is op een meervoudige lineaire regressie met vier voorspellers. Deze G-power analyse resulteerde in minimaal 85 deelnemers die nodig zijn om een power van .80 en een *effectsize* van .15 te bereiken (Faul et al. 2009).

Dit aantal is uiteindelijk gehaald gezien de 90 deelnemers, waarvan 51.11% man ($n = 46$) en 48.89% vrouw is ($n = 44$). De deelnemers variëren in leeftijd van 18 tot 67 jaar ($M = 27.32$, $SD = 12.18$). Er is gekozen voor de onderzoekspopulatie wedstrijdssporters, aangezien de variabelen uit de vragenlijst alleen te beantwoorden waren voor wedstrijdssporters. Daarnaast zijn alle deelnemers in dit onderzoek van Nederlandse afkomst. Zie Tabel B1 in Appendix B voor specifieke gegevens.

Oorspronkelijk zijn er 372 deelnemers verzameld waarvan er 282 verwijderd zijn. Deelnemers zijn verwijderd omdat (1) zij aangeven geen wedstrijdssporters te zijn ($n = 278$), (2) zij zich niet identificeren als man of vrouw ($n = 1$) of (3) zij hebben aangegeven de vragen niet eerlijk en zorgvuldig te hebben ingevuld ($n = 3$).

Procedure

Het onderzoek maakt deel uit van een groter onderzoek naar sportmotivatie waarvoor toestemming is verkregen van de ethische commissie van de Rijksuniversiteit Groningen. De deelnemers zijn geworven via een *Qualtrics* link die is verspreid via verschillende sociale mediakanalen zoals; Facebook, Whatsapp, LinkedIn en Instagram. Aan het begin is er informatie over deelname gegeven en toestemming bemachtigd voor het verwerken van de gegevens. Deelnemers zijn op de hoogte gesteld van het doel van dit onderzoek en hebben een tijdsindicatie

van vijftientig minuten gekregen voor het invullen van de enquête. Verder werd er op het einde feedback gegeven op basis van de ingevulde antwoorden, met betrekking tot de motivatie, mentale weerbaarheid, mentale gezondheid en *mindset* van de deelnemers.

Meetinstrumenten

Voor dit onderzoek is de Vragenlijst Sportmotivatie (Van Yperen, 2020) afgenomen, waarbij er gebruik is gemaakt van onderstaande variabelen. Bij alle schalen is de totaalscore gedeeld door het aantal items.

Streefgerichte *achievement goals* zijn gemeten aan de hand van de sub schalen: taakgerichte, zelfgerichte en andergerichte streefdoelen afkomstig van de *3x2 Achievement Goal Questionnaire For Sport* (Mascret et al. 2015). Volgens Mascret et al. 2015 heeft het model goede psychometrische eigenschappen omdat de constructen hoge interne consistentie hebben. Deelnemers konden bij de vragen van de drie sub schalen antwoord geven met een Likertschaal, uiteenlopend van “nooit” (1) tot “altijd” (7). De drie items van de sub schaal taakgerichte streefdoelen zijn: (1) Mijn doel in mijn sport tijdens wedstrijden is: "De taakuitvoering goed verzorgen", (2) mijn doel in mijn sport tijdens wedstrijden is: "De juiste keuzes maken" en (3) mijn doel in mijn sport tijdens wedstrijden is: "Mijn taken optimaal uitvoeren". De interne consistentie van taakgerichte streefdoelen is zwak, gezien de Cronbach's alfa van .57. De drie items van de sub schaal zelfgerichte streefdoelen zijn: (1) Mijn doel in mijn sport tijdens wedstrijden is: "Het beter doen dan voorheen", (2) Mijn doel in mijn sport tijdens wedstrijden is: "Mezelf overtreffen" en (3) mijn doel in mijn sport tijdens wedstrijden is: "Boven mezelf uitstijgen". De interne consistentie van zelfgerichte streefdoelen is discutabel gezien de Cronbach's alfa van .63. Bij andergerichte streefdoelen zijn dat: (1) Mijn doel in mijn sport tijdens wedstrijden is: "Het beter doen dan anderen", (2) Mijn doel in mijn sport tijdens wedstrijden is: "Anderen verslaan" en (3) Mijn doel in mijn sport tijdens wedstrijden is:

"Winnen". De interne consistentie van andergerichte streefdoelen is discutabel gezien de Cronbach's alfa van .61.

Waargenomen competentie. De afhankelijke variabele is waargenomen competentie. Dit wordt gemeten met vier vragen, beoordeeld met een Likertschaal die loopt van "helemaal niet" (1) tot in "extreem sterke mate" (7). De vragen zijn: (1) In mijn sport heb ik het gevoel dat ik de kennis en vaardigheden heb om taken goed uit te voeren, (2) Ik voel me vaardig en bekwaam in mijn sport, (3) In mijn sport heb ik het vertrouwen dat ik ook moeilijke taken tot een goed einde kan brengen en (4) Over het geheel genomen (technisch, tactisch, fysiek, mentaal) heb ik het gevoel dat ik goed ben in mijn sport. De interne consistentie van waargenomen competentie is acceptabel gezien de Cronbach's alfa van .73.

Resultaten

Beschrijvende statistieken en correlaties

In Tabel 1 zijn de beschrijvende statistieken weergegeven van de totale steekproef. De gemiddelden van de streefgerichte *achievement goals* zijn niet significant verschillend. Voor de correlaties is gebruikgemaakt van *Pearson* correlaties, aangezien het om continue variabelen gaat. In de correlatiematrix (Tabel 1) is te zien dat de streefgerichte *achievement goals* onderling significant en positief samenhangen.

Assumpties

Bij de hypothesen 1, 2, 3 en 4 is er gecontroleerd voor de assumpties van normaliteit, lineairiteit, homoscedasticiteit en onafhankelijkheid van residuen. Aanvullend is er bij hypothese 4 gecontroleerd voor de assumptie van multicollineariteit, aangezien het om een meervoudige lineaire regressie gaat. Voor de specifieke uitkomsten zie Appendix C. De algemene conclusie is dat de assumpties niet geschonden zijn.

Toetsen van hypothesen

Hypothese 1, is dat de drie streefgerichte *achievement goals* positief samenhangen met waargenomen competentie. Met behulp van een correlatiematrix is deze hypothese getoetst. Uit Tabel 1 blijkt dat de resultaten overeenkomen met deze hypothese, welke dus empirisch wordt ondersteund.

Hypothese 2, is dat in vergelijking met vrouwelijke wedstrijdssporters scoren mannelijke wedstrijdssporters hoger op waargenomen competentie. Met een onafhankelijke t-test is deze hypothese getoetst (zie Tabel 2). De resultaten ondersteunen deze hypothese niet ($t(88) = -.36, p = .72$).

Hypothese 3, is dat in vergelijking met vrouwelijke wedstrijdssporters hebben mannelijke wedstrijdssporters sterkere andergerichte streefdoelen, maar zwakkere taakgerichte en zelfgerichte streefdoelen. Dit is getoetst met onafhankelijke t-testen. Er is geen significant verschil gevonden in het stellen van andergerichte streefdoelen ($t(88) = .17, p = .86$), zelfgerichte streefdoelen ($t(88) = -.48, p = .63$) en taakgerichte streefdoelen ($t(88) = -1.08, p = .28$) tussen mannelijke en vrouwelijke wedstrijdssporters (zie Tabel 2). De resultaten ondersteunen deze hypothese niet.

Hypothese 4, is dat het verschil in waargenomen competentie tussen mannelijke en vrouwelijke wedstrijdssporters kan worden verklaard door de sterkere andergerichte streefdoelen en zwakkere taakgerichte en zelfgerichte streefdoelen van mannelijke wedstrijdssporters in vergelijking met vrouwelijke wedstrijdssporters. Er wordt een multivariate mediatie analyse gedaan (Hayes, 2018), waarvan de visuele weergave is weergegeven in Figuur 1.

Als er sprake is van volledige mediatie wordt het totale effect van de afhankelijke variabele verklaard door één of meer mediators, alleen het indirecte effect ($a_i * b_i$) is dan significant. Bij een gedeeltelijke mediatie kan het totale effect van de afhankelijke variabele

verklaard worden door zowel de onafhankelijke variabele als de mediator(s). Het totale effect is de directe en indirecte effecten bij elkaar opgeteld.

Hypothese 4 kan niet worden bevestigd door de resultaten (zie Tabel 3). De effecten van sekse op taakgerichte streefdoelen ($b = .30$, $t(88) = 1.08$, $p = .28$), zelfgerichte streefdoelen ($b = .14$, $t(88) = .48$, $p = .63$) en andergerichte streefdoelen ($b = .01$, $t(88) = .06$, $p = .95$) zijn niet significant. Ook zijn de indirecte effecten van taakgerichte streefdoelen ($b = .18$, $t(88) = 1.67$, $p = .01$), zelfgerichte streefdoelen ($b = .05$, $t(88) = .61$, $p = .55$) en andergerichte streefdoelen ($b = .05$, $t(88) = .55$, $p = .58$) op waargenomen competentie niet significant. Daarnaast is het directe effect van sekse op waargenomen competentie niet significant ($b = .01$, $t(88) = .06$, $p = .95$). Verder is ook het totale effect niet significant ($b = .07$, $t(88) = 0.20$, $p = .72$). Kortom, er is geen mediatie aangezien de indirecte effecten en het directe effect niet significant zijn.

Exploratieve analyse

Als exploratieve analyse is er een lineaire regressieanalyse gedaan om te kijken naar het model zonder de variabele sekse, aangezien er geen ondersteuning was voor het verschil tussen mannelijke en vrouwelijke wedstrijdssporters. Met als afhankelijke variabele waargenomen competentie en als onafhankelijke variabelen taakgerichte, zelfgerichte en andergerichte streefdoelen (zie Tabel 4). De lineaire regressie test of er per doel een significant effect is op waargenomen competentie, terwijl de andere doelen constant blijven. Voor taakgerichte streefdoelen ($\beta = .18$, $t = 1.71$, $p = .09$), zelfgerichte streefdoelen ($\beta = .05$, $t = .61$, $p = .54$) en andergerichte streefdoelen ($\beta = .05$, $t = .55$, $p = .58$) blijkt dat deze alle drie geen significante voorspellers zijn voor waargenomen competentie. De regressieanalyse komt niet overeen met hypothese 1, wat suggereert dat de doelen samenhangen en geen unieke variantie verklaren van waargenomen competentie. Gezamenlijk verklaren de doelen 11% van de variantie in waargenomen competentie (zie Tabel 4).

Discussie

Het hoofddoel van deze studie was om te onderzoeken of er een relatie is tussen waargenomen competentie en het verschil in gebruik van streefgerichte *achievement goals* tussen mannelijke en vrouwelijke wedstrijdporters. Het is belangrijk om de motivatie van sporters te onderzoeken aangezien sporten positieve effecten heeft op de fysieke en mentale gezondheid. Een onderdeel van motivatie is waargenomen competentie. Binnen waargenomen competentie zijn de streefdoelen uit het *achievement goal* model belangrijk (Elliot & Hulleman, 2017). Volgens resultaten in eerdere literatuur is er een relatie tussen zowel sekse en waargenomen competentie als sekse en het stellen van doelen (Nien & Duda, 2008; Morris & Kavussanu, 2008). In dit onderzoek is de relatie tussen sekse, waargenomen competentie en de streefdoelen onderzocht.

In de huidige studie wordt nogmaals bevestigd dat de streefgerichte *achievement goals* positief significant samenhangen met waargenomen competentie. In eerdere literatuur werden deze resultaten ook gevonden (Elliot et al., 2011; Mascret et al., 2015; Morris & Kavussanu, 2008).

Ten tweede is er geen ondersteuning gevonden voor dat mannelijke wedstrijdporters hoger scoren op waargenomen competentie dan vrouwelijke wedstrijdporters. Dit is zowel in het onderwijs (Butler, 2014) als in het sportdomein (Nien & Duda, 2008) onderzocht. Het is mogelijk dat de steekproef en context van de eerdere studies invloed hebben op dit verschil. Er is namelijk een verschil in de afkomst, het domein (academisch- of sportdomein) en leeftijd. Daarnaast is het ook aannemelijk dat er geen consistente significante resultaten te vinden zijn omdat de verschillen tussen sekse te klein zijn. In het vervolg kan sekse als onafhankelijke variabele meegenomen worden. Op deze manier kan er worden onderzocht of er mogelijk een sekseverschil en in welk domein dit aanwezig is.

Ten derde zijn de verschillende streefgerichte *achievement goals* ook niet significant verschillend tussen mannelijke en vrouwelijke wedstrijdsters. In de literatuur is er geen consensus over de verschillende streefgerichte *achievement goals* tussen mannen en vrouwen. Hyde en Durik (2005) hebben een overzicht gegeven van verschillende literatuur en gaven als algemene conclusie dat de samenhang tussen verschil in sekse en het ervaren van waargenomen competentie, domein specifiek was. Er is onderzocht of er in vergelijking met vrouwelijke wedstrijdsters, mannelijke wedstrijdsters sterkere andergerichte streefdoelen hebben, maar zwakkere taakgerichte en zelfgerichte streefdoelen hebben. Als onderbouwing hiervoor is er gebruik gemaakt van literatuur uit verschillende domeinen. De niet significante resultaten kunnen deels worden veroorzaakt door hoge onderlinge correlaties, waardoor de streefdoelen in combinatie geen unieke variantie verklaren.

Ten vierde is er geen ondersteuning gevonden voor het verschil in waargenomen competentie tussen mannelijke en vrouwelijke wedstrijdsters die kan worden verklaard door de sterkere andergerichte streefdoelen en zwakkere taakgerichte en zelfgerichte streefdoelen van mannelijke wedstrijdsters in vergelijking met vrouwelijke wedstrijdsters. Met betrekking tot de mediatie-analyse kan het model niet worden bevestigd. De gemiddeldes zijn niet significant verschillend en sekse heeft geen significante correlaties met een van de variabelen. De mediatie-analyse is toch uitgevoerd om de hypothese van de mediatie te toetsen.

Waargenomen competentie kan in termen van de zelfdeterminatietheorie worden besproken. De zelfdeterminatietheorie suggereert dat mensen drie basis behoeftes hebben, namelijk: autonomie, verbondenheid en competentie (Deci & Ryan, 2000). Autonomie wordt gedefinieerd als de keuze die iemand zelf maakt om bepaalde acties uit te voeren zonder zich gedwongen te voelen door anderen. Verbondenheid is de behoefte die iemand voelt om te verbonden zijn met anderen en een wederzijds vertrouwen op te bouwen (Ryan & Moller, 2017).

Competentie wordt gedefinieerd als het zoeken van uitdagingen en bekwaamheid over deze uitdagingen (Ryan & Moller, 2017). In eerdere literatuur zijn streefgerichte *achievement goals* al in verband gebracht met de zelfdeterminatietheorie. Met betrekking op een vervolgonderzoek kan waargenomen competentie worden meegenomen als onderdeel van de zelfdeterminatietheorie. Daarnaast zou er in een vervolgstudie kunnen worden onderzocht of waargenomen competentie invloed heeft op de zelfgerichte streefdoelen die gebruikt kunnen worden.

In de huidige studie zijn de *achievement goals* bronnen van waargenomen competentie. Een mogelijkheid is dat waargenomen competentie een bron is van de *achievement goals*. Dit betekent dat meer waargenomen competentie kan leiden tot het stellen van bepaalde doelen. Hieruit zou een verwachting kunnen vormen dat men bij een hogere waargenomen competentie kiest voor andergerichte streefdoelen, aangezien deze mensen vaak zekerder zijn dat ze het kunnen en de prestatiesituaties zien als uitdagingen. Dit wordt ondersteunt in het onderzoek van Elliot et al (1999). Elliot et al. (1999) suggereren dat waargenomen competentie een primair antecedent is bij het stellen van doelen. Mensen met lage waargenomen competentie focusten zich op mislukking en vermijdingsdoelen. Mensen die een hoog waargenomen competentie rapporteerden focusten zich op successen, waardoor zij streefgerichte doelen stelden. Voor een vervolgonderzoek kan het interessant zijn om deze relatie te onderzoeken omdat de richting van dit verband nu op een manier onderzocht is.

Sterke en zwakke punten

Dit onderzoek is een waardevolle toevoeging omdat deze studie bestaat uit een grote steekproef met vrijwel een gelijke verhouding tussen mannelijke (n=46) en vrouwelijke (n=44) wedstrijdssporters. Het is een diverse steekproef waarin er een variatie is in sport en leeftijd. Verder is er weinig onderzoek gedaan naar de relatie tussen sekse, waargenomen competentie en de *achievement goals* in het sportdomein. Eerdere bevindingen over de samenhang tussen

streefgerichte *achievement goals* en waargenomen competentie zijn bevestigd.

Volgens de a-priori G-power analyse was een steekproef 85 deelnemers acceptabel om een power van .80 en een effectsize van .15 te bereiken (Faul et al. 2009). Dit is een sterk punt van deze studie omdat dit aantal gehaald is ($N = 90$). Dit betekent dat de kans groot is dat een bestaand effect wordt gevonden omdat deze studie voldoende onderscheidend vermogen heeft.

Naast de sterke punten van deze studie zijn er ook een aantal beperkingen. De interne consistentie van de *achievement goals* schalen zijn vrij laag. Dit is niet in overeenstemming met de resultaten van het onderzoek van Mascrot et al. (2015). Hieruit is namelijk gebleken dat de interne consistentie van deze constructen hoog is. Mogelijk hebben de deelnemers de vragen niet serieus ingevuld, gezien de duur van de vragenlijst.

Daarnaast zijn de deelnemers geworven door studenten. Dit heeft ertoe geleid dat 66.67% ($n=60$) van de deelnemers studenten zijn. Op het moment van het invullen van de vragenlijst stonden zij ingeschreven bij een opleiding. Doordat deelnemers zijn geworven door studenten kan dit invloed hebben op het onderzoek. In het onderzoek van Hyde en Durik (2005) werden onder studenten namelijk geen significante sekseverschillen gevonden. In het vervolg kan hier rekening mee worden gehouden door de balans tussen niet student en student te verkleinen. Dit kan verwezenlijkt worden door de vragenlijst te verspreiden op bijvoorbeeld een sportvereniging waar niet alleen studenten aangesloten zijn. Dit kan leiden tot het verhogen van de externe validiteit omdat er dan een betere representatie is van de populatie wedstrijdporters. Daarnaast zijn de resultaten niet generaliseerbaar. Dit is niet noodzakelijk, maar belangrijk wanneer er uitspraken worden gedaan aan de hand van dit onderzoek. Vanwege de vragenlijst die uit Nederlandse vragen bestaat hebben alleen Nederlandssprekende deelnemers deze ingevuld. Wanneer de vragenlijst vertaald zou worden naar bijvoorbeeld Engels ontstaat er een meer diverse steekproef.

Verder zijn er hoge correlaties tussen de streefgerichte *achievement goals* geconstateerd. Dit betekent dat de streefgerichte *achievement goals* elkaar sterk beïnvloeden.

Conclusie

Er is geen ondersteuning gevonden voor dat waargenomen competentie beïnvloed wordt door het verschil in gebruik van streefgerichte *achievement goals* tussen mannelijke en vrouwelijke wedstrijdporters. De relatie tussen streefgerichte *achievement goals* en waargenomen competentie is aangetoond. Dit verband is complex omdat er een onderlinge samenhang is tussen de *achievement goals*. In de huidige literatuur is er wel een patroon met betrekking tot sekseverschillen in het gebruik van *achievement goals*. Vervolgonderzoek is nodig om duidelijkheid te krijgen over deze relatie.

Literatuur

- Anderman, E.M., Young A.J. (1994) Motivation and strategy use in science: Individual differences and classroom effects *Journal of Research in Science Teaching*, 31 (8) (1994), pp. 811-831
- Brunet, J., & Sabiston, C. M. (2009). Social physique anxiety and physical activity: a self-determination theory perspective. *Psychology of Sport & Exercise*, 10(3), 329–335.
- Butler, R., & Hasenfratz, L. (2017). Gender and Competence Motivation. In *Handbook of competence and motivation: theory and application* (2nd ed., pp. 489–511). The Guilford Press.
- Butler, R. (2014). Motivation in educational contexts: Does gender matter? In L. S. Liben & R. S. Bigler (Vol. Eds.), *The role of gender in educational contexts and outcomes*. In J. B. Benson (Series Ed.), *Advances in child development and behavior* (Vol. 47, pp. 1-42). London: Elsevier
- Butterworth A., O'Donoghue P., Cropley B. (2013). Performance profiling in sports coaching: A review. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 13(3), 572–593.
- Crosen, R., & Gneezy, U. (2009). Gender differences in preferences. *Journal of Economic Literature*, 47, 448–474
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The “What” and “Why” of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227.
- De Greeff, J. W., Bosker, R. J., Oosterlaan, J., Visscher, C., & Hartman, E. (2018). Effects of physical activity on executive functions, attention and academic performance in preadolescent children: a meta-analysis. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 21(5), 501–507.

- Elliot, A. J. (1999). Approach and avoidance motivation and achievement goals. *Educational Psychologist*, 34(3), 169–189.
- Elliot, A. J., Dweck, C. S., & Yeager, D. S. (Eds.). (2017). *Handbook of competence and motivation: theory and application* (Second). Guilford Press.
- Elliot, A. J., & McGregor, H. A. (2001). A 2 × 2 achievement goal framework. *Journal of Personality and Social Psychology*, 80(3), 501–519.
- Elliot, A. J., Murayama, K., & Pekrun, R. (2011). A 3 × 2 achievement goal model. *Journal of Educational Psychology*, 103(3), 632–648.
- Elliot, A. J., & Hulleman, C. S. (2017). Achievement goals. In A. J. Elliot, C. S. Dweck, & D. S. Yeager (Eds.), *Handbook of competence and motivation* (2nd edition): Theory and application (pp. 43–60). Guilford Press. Elliot, A. J., Murayama, K
- Faul, F., Erdfelder, E., Buchner, A., & Lang, A.-G. (2009). Statistical power analyses using G*Power 3.1: Tests for correlation and regression analyses. *Behavior Research Methods*, 41, 1149–1160.
- Fox, K. R., Stathi, A., McKenna, J., & Davis, M. G. (2006). Physical activity and mental wellbeing in older people participating in the Better Ageing Project. *European Journal of Applied Physiology*, 100, 591–602.
- Glazier P. S. (2015). Towards a grand unified theory of sports performance. *Human Movement Science*, 56, 139–156.
- Hayes, A.F. (2022). ProcessMacro (4.1) [Computerprogramma]. Geraadpleegd van <https://www.processmacro.org/index.html>
- Hyde, J. S., Durik, A. M. (2005). Gender, Competence and Motivation. In A. J. Andrew, S. Dweck (Eds.), *Handbook of Competence and Motivation*. The Guilford Press.

- Kirkland, R., Karlin, N., Stellino, M., & Pulos, S. (2011). Basic psychological needs satisfaction, motivation, and exercise in older adults. *Activities, Adaptation & Aging*, 35(3), 181–196.
- Mackenzie R., Cushion C. (2013). Performance analysis in football: A critical review and implications for future research. *Journal of Sports Sciences*, 31(6), 639–676.
- Mascret, N., Elliot, A. J., & Cury, F. (2015, March). Extending the 3 × 2 achievement goal model to the sport domain: The 3 × 2 Achievement Goal Questionnaire for Sport. *Psychology of Sport and Exercise*, 17, 7–14.
<https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2014.11.001>
- Morris, R. L., & Kavussanu, M. (2008). Antecedents of approach-avoidance goals in sport. *Journal of Sports Sciences*, 26(5), 465–476.
- Nien, C. L., & Duda, J. L. (2008). Antecedents and consequences of approach and avoidance achievement goals: A test of gender invariance. *Psychology of Sport and Exercise*, 9(3), 352–372.
- NOC*NSF. (2022). Sportdeelname Index. In *NOC*NSF*. Geraadpleegd op 22 november 2022, van <https://nocnsf.nl/media/5366/noc-nsf-sportdeelname-algemene-rapportage-januari-2022.pdf>
- Peterson, S. K., & Kaplan, A. (2016). Bayesian analysis in educational psychology research: an example of gender differences in achievement goals. *Learning and Individual Differences*, 47, 129–135.
- Ryan, R. M., & Moller, A. C. (2017). Competence as central, but not sufficient, for high-quality motivation. *Handbook of competence and motivation: Theory and application*, 216-238.
- Van Yperen, N.W. (2020). *Vragenlijst Sportmotivatie*. Rijksuniversiteit Groningen

Van Yperen, N. W. (2022). In the context of a sports match, the goal to win is most important, right? suggestive evidence for a hierarchical achievement goal system. *Psychology of Sport & Exercise*, 60.

Van Yperen, N. W., & Leander, N. P. (2014). The Overpowering Effect of Social Comparison Information. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 40(5), 676–688.

Wilson, P. M., & Rodgers, W. M. (2007). Self-Determination Theory, Exercise, and Well-Being. *Intrinsic Motivation and Self-Determination in Exercise and Sport*.

Tabel 1

Gemiddelde, Standaarddeviatie en Correlaties

Variabele	<i>M</i>	<i>SD</i>	1.	2.	3.	4.	5.	6.
1. Competentie	4.72	.94						
2. Taakgericht ^a	5.23	1.31	.36**					
3. Zelfgericht ^a	4.90	1.42	.28**	.61**				
4. Andergericht ^a	4.71	1.57	.30*	.69**	.55**			
5. Leeftijd	27.31	12.18	-.06	.06	.05	.10		
6. Sekse	-	-	.04	.12	.05	-.02		

Noot. $N = 90$. * $p < .05$. ** $p < .001$.

^aZelfde superscript betekent niet significant verschillend ($p < .01$).

Tabel 2

Onafhankelijke T-testen

Variabele	<i>t</i>	df	Sig. ^a	95% BHI	
				Ondergrens	Bovengrens

Competentie	-.36	88	.72	-.47	.32
Taakgericht	-1.08	88	.28	-.85	.25
Zelfgericht	-.48	88	.63	-.74	.45
Andergericht	.17	88	.86	-.60	.72

Noot. $N = 90$.

^a $p < .05$ (tweezijdig).

Tabel 3

Hayes Mediatie Analyse Model 4

Analyse	<i>b</i>	Indirect effect ($a*b$)	$t(df=88)$	95% BHI	
				Ondergrens	Bovengrens
$a1^a$.30		1.08	-.25	.85
$b1^a$.18	.05	1.67	-.04	.40
$a2^a$.14		.48	-.45	.74
$b2^a$.05	.01	.61	-.12	.22
$a3^a$	-.06		-.17	-.72	.60
$b3^a$.05	-.003	.55	-.12	.22
c^a	.01		.06	-.37	.39
Totale effect	.07		.20	-.32	.46

Noot. $N = 90$.

^aDe analyse paden (a,b en c) zijn weergegeven in Figuur 1

Tabel 4

Lineaire Regressie^a

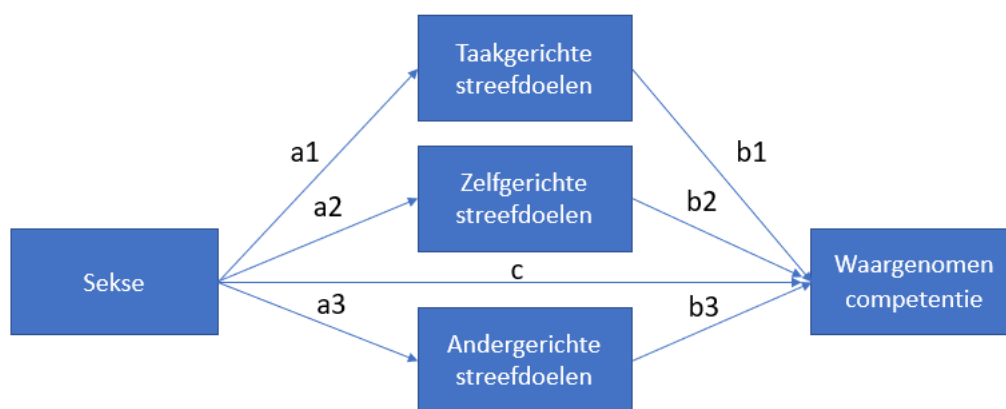
Variabele	β	t	Sig.	R	R ² adj.
Constant	3.29	8.15	<.001	.37 ^a	.11
Taakgericht	.18	1.71	.09		
Zelfgericht	.05	.61	.54		
Andergericht	.05	.55	.58		

Noot. $N = 90$.

^aOnafhankelijke variabele: Competentie.

Figuur 1

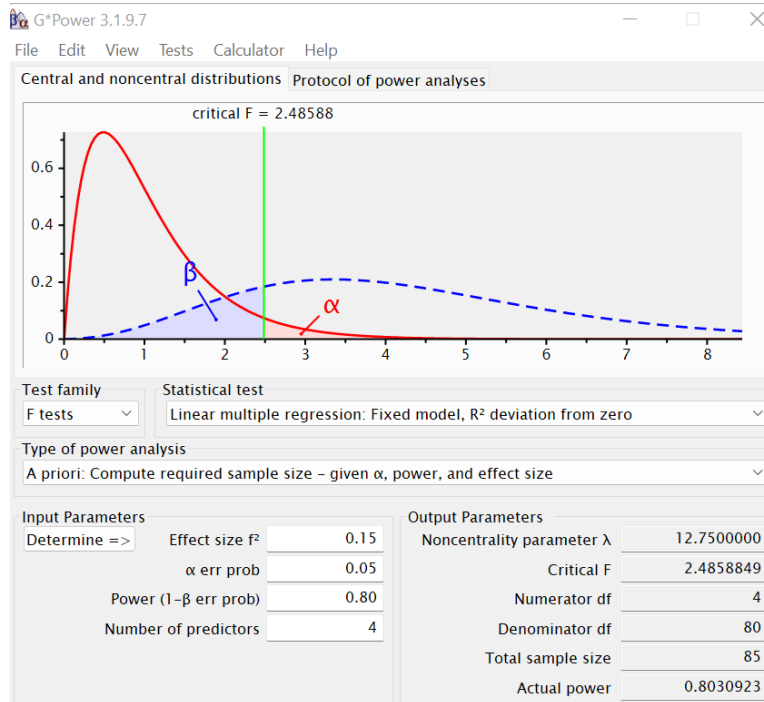
De Mediatieanalyse Paden



Appendix A

Figuur A1

A-priori G-power Analyse



Noot. Aangepast overgenomen uit Statistical power analyses using G*Power 3.1 (Faul et al., 2009).

*Appendix B***Tabel B1***Uitgebreide beschrijvende statistieken*

	N	Minimum	Maximum	<i>M</i>	<i>SD</i>
Competentie	90	1.75	7.00	4.72	.94
Taakgericht	90	1.00	7.00	5.23	1.31
Zelfgericht	90	1.00	7.00	4.90	1.42
Andergericht	90	1.00	7.00	4.71	1.57
Leeftijd	90	18.00	67.00	27.31	12.18

Appendix C

Assumpties

Bij de hypothesen 1, 2, 3 en 4 is er gecontroleerd voor de assumpties van normaliteit, lineairiteit, homoscedasticiteit en onafhankelijkheid van residuen. Daarnaast is er bij hypothese 4 nog gecontroleerd voor de assumptie van multicollineariteit, aangezien het om een meervoudige lineaire regressie gaat.

Voor de assumptie normaliteit is er gecontroleerd door middel van een pp plot. De assumptie is niet geschonden, zie Figuur C1 in Appendix C. Voor de assumpties lineairiteit en homoscedasticiteit is er gecontroleerd door middel van residuen plots. De assumpties van homoscedasticiteit en lineairiteit zijn niet geschonden, er is namelijk een rechte lijn zichtbaar en er zijn geen afwijkende patronen, zie hiervoor figuren C2, C3, C4, C5 en C6 in Appendix C. De assumptie onafhankelijkheid van residuen was niet geschonden, omdat de *Durbin Watson* scores hoger waren dan 1.5 en kleiner dan 2.5. De *Durbin Watson* score was namelijk 1.70, zie Tabel C1 in Appendix C.

Bij Hypothese 4 is er geen multicollineariteit geconstateerd, omdat de VIF-waarden lager waren dan vier (Taakgerichte streefdoelen $VIF = 2.31$, zelfgerichte streefdoelen: $VIF = 1.66$, andergerichte streefdoelen: $VIF = 2.07$, sekse: $VIF = 1.03$). Dit is te zien in Tabel C2 in Appendix C.

Tabel C1*Durbin Watson test*

Model	R	R ² adj.	Durbin Watson
1	.37 ^a	.10	1.70

Noot. N = 90.

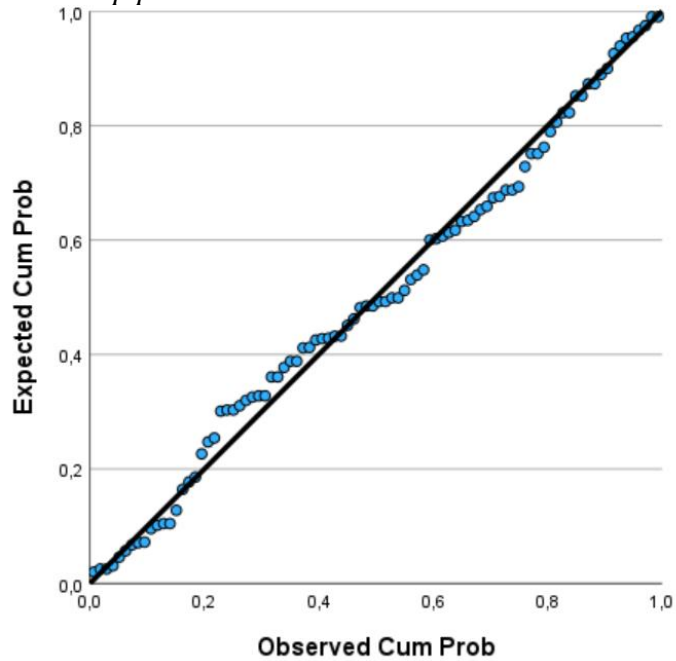
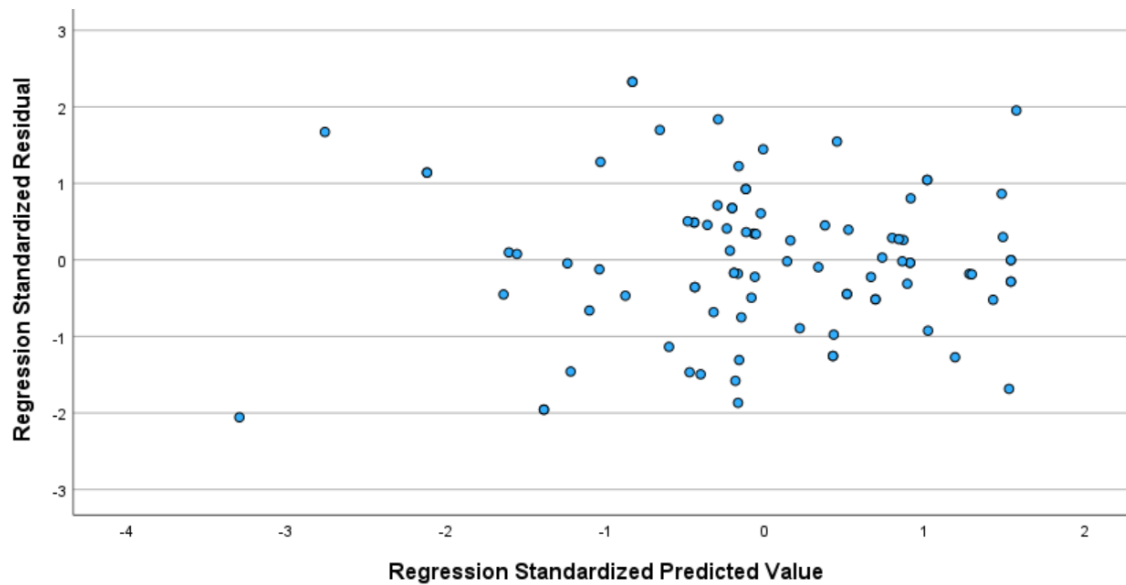
^a Predictoren: (Constant), Wat is je geslacht?, Othertot, Selftot, Tasktot. ^b Onafhankelijke Variabele: Comptot.

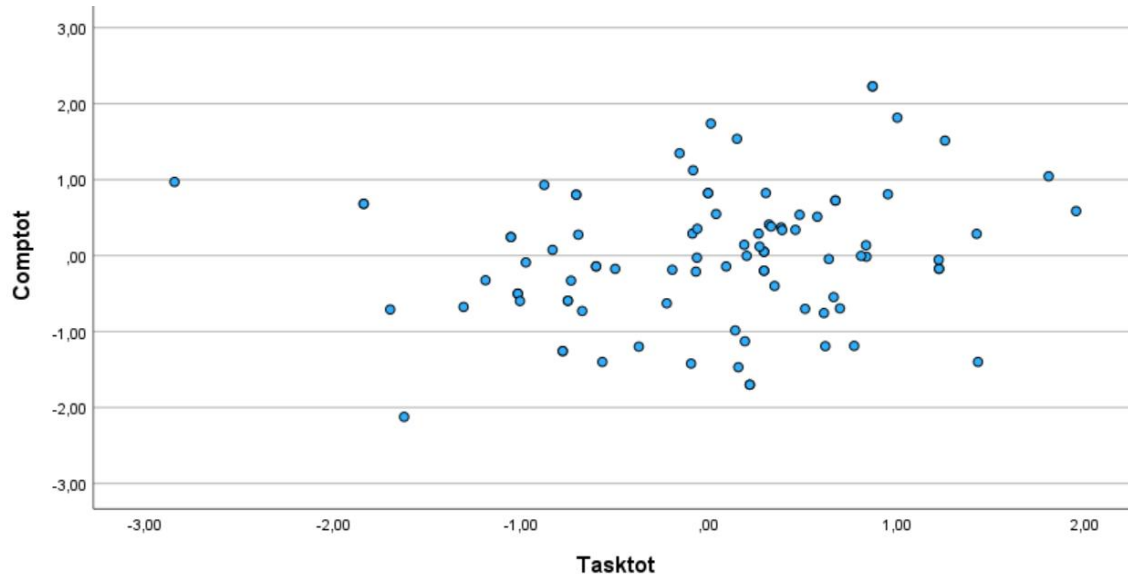
Tabel C2*Coëfficiënten^a*

Model	β	<i>t</i>	Sig	Tolerance	VIF
Constant	3.29	8.02	<.001		
Taakgericht	.18	1.67	.001	.43	2.31
Zelfgericht	.05	.61	.55	.60	1.66
Andergericht	.05	.55	.58	.48	2.07
Sekse	.01	.06	.95	.97	1.03

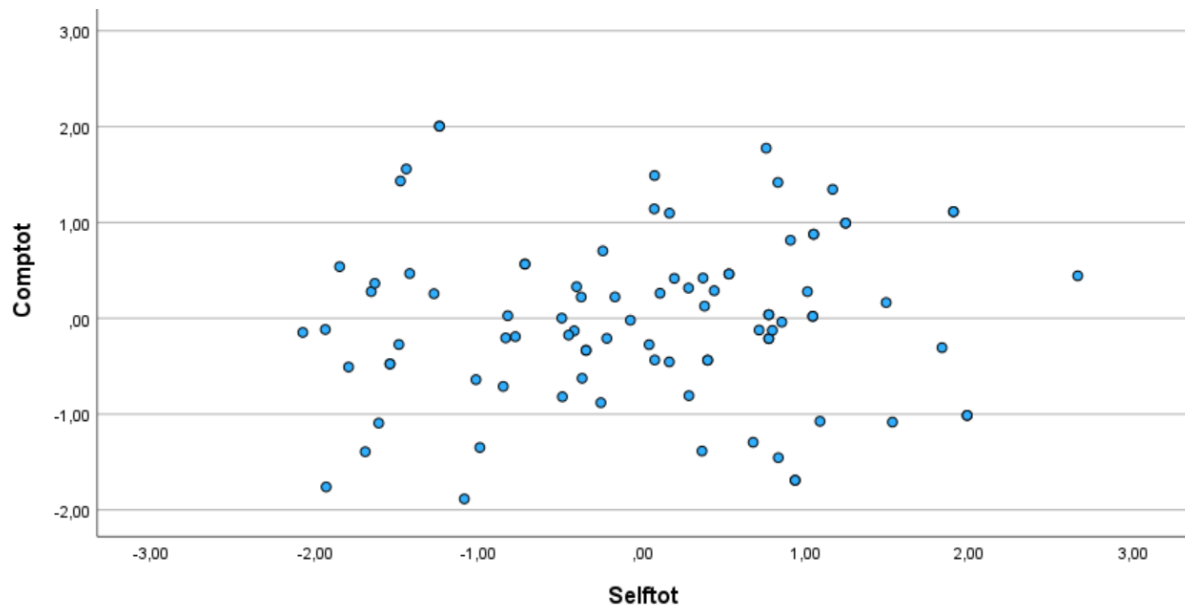
Noot. N = 90

^aOnafhankelijke variabele: Competentie

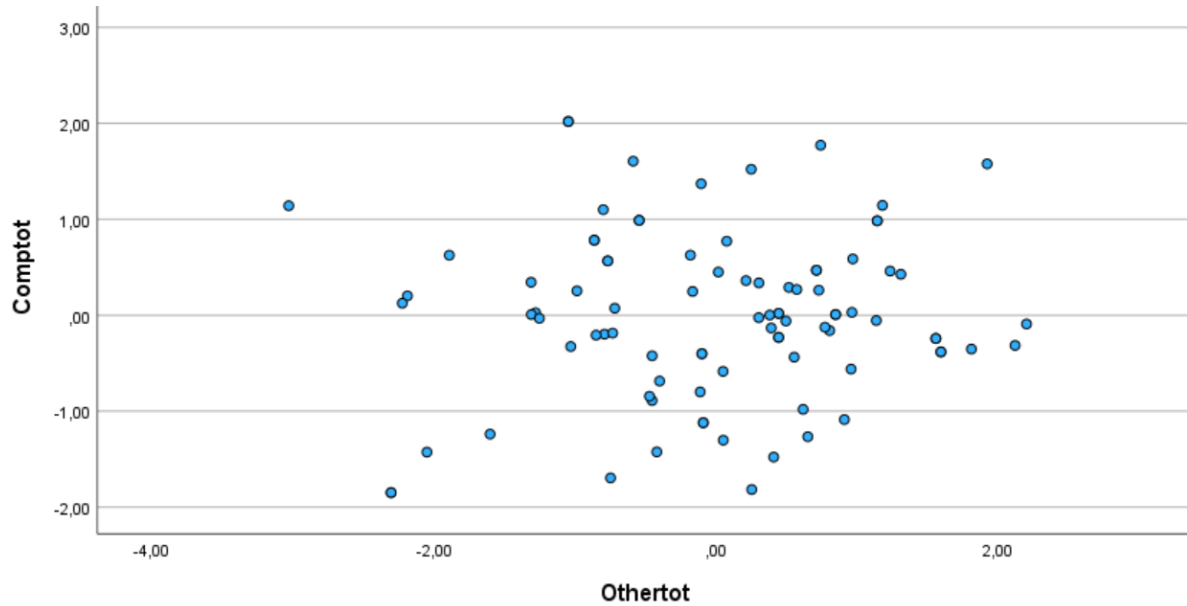
Figuur C1*Normale P-p plot**Noot.* Afhankelijke variabele: Competentie**Figuur C2***Scatterplot**Noot.* Afhankelijke variabele: Competentie

Figuur C3*Partiële Regressie Plot*

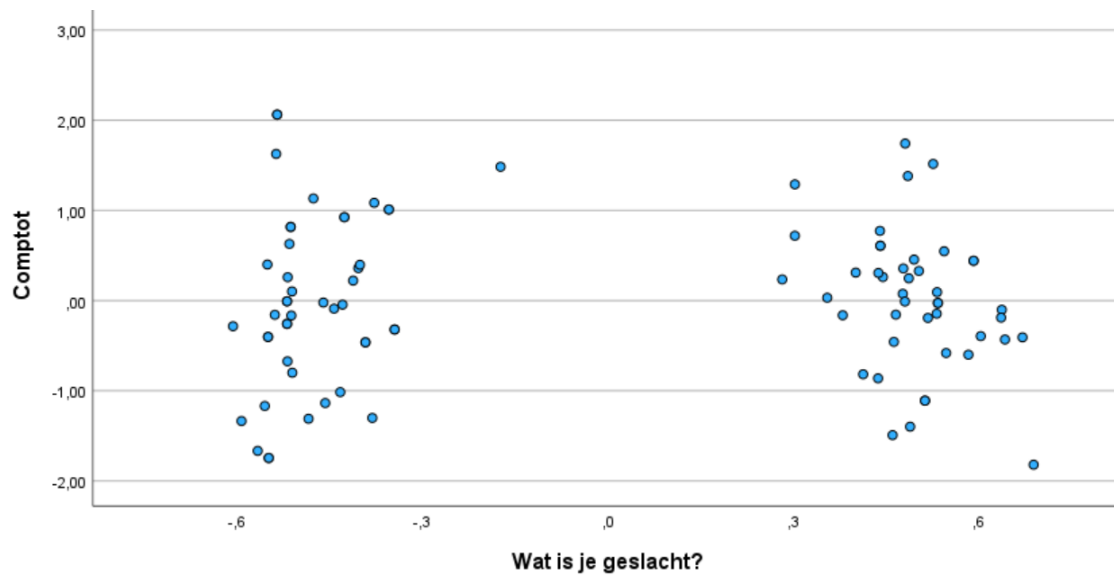
Noot. Afhankelijke variabele: Competentie

Figuur C4*Partiële Regressie Plot*

Noot. Afhankelijke variabele: Competentie

Figuur C5*Partiële Regressie Plot*

Noot. Afhankelijke variabele: Competentie

Figuur C6*Partiële Regressie Plot*

Noot. Afhankelijke variabele: Competentie

Appendix D

Figuur D1*Onderzoek weergave*